نگاه بیرون

وندی شرمن کنار می‌رود

The New York Times

ترجمه: هرمز گیلانه

● وندی آر شرمن، مذاکره‌کننده ارشد پرزیدنت اوباما با ایران، چهارشنبه اعلام کرد در نظر دارد دولت را، کمی پس از ضرب‌الاجل ۳۰ژوئن ترک کند. با کناره‌گیری او، تمامی مقامات ارشدی که در این دوسال با ایران مذاکره کرده‌اند از دولت خارج می‌شوند. اما کار او به‌هیچ‌وجه پایان نیافته است: خانم شرمن چهارشنبه، کمی بعد از اینکه برنامه کناره‌گیری‌اش را به کارمندان خود اعلام کرد، واشنگتن را، در سی‌امین سفرش به‌عنوان مذاکره‌کننده ارشد، به مقصد اتریش و سوئیس ترک کرد. وظیفه او در طول پنج هفته آینده این خواهد بود که ببیند آیا اختلاف‌نظرهای نهایی با ایران قابل برطرف‌کردن هستند یا خیر؛ وظیفه‌ای که برای خانم شرمن ۶۵ ساله، مذاکره‌کننده‌ای سرسخت و پیگیر با موهای سفید کوتاه که در عکس‌های مذاکرات در اتاقی مملو از مردان متمایز جلوه می‌کرد، در حکم رویه‌ای آشنا خواهد بود. (همکارانش در حمایت از او تی‌شرت‌هایی با نوشته «تیم روباه نقره‌ای» به تن می‌کردند) او بارها مذاکرات را به مکعب روبیک تشبیه کرده است، زیرا به گفته او دربرگیرنده همسوکردن عوامل به‌هم‌پیوسته بی‌شماری است.خانم شرمن، که فرد شماره‌سه وزارت خارجه به‌شمار می‌رود، در پی تصدی مقامی دیگر در دولت نیست و برنامه‌ای برای بعد از کناره‌گیری‌اش ندارد، اما او به هیلاری کلینتون، نزدیک است. این خانم کلینتون بود که خانم شرمن را برای به‌عهده‌گرفتن پرونده ایران و موارد دیگر دوباره به دولت بازگرداند. او پیش از این به‌عنوان مددکار اجتماعی در بوستون، مشاور کمپین انتخاباتی یکی از نمایندگان سنا و همچنین مشاور مادلین آلبرایت، وزیر خارجه دولت کلینتون در امور کره‌شمالی، ایفای نقش کرده بود. این نگرانی وجود دارد که با کناره‌گیری شرمن، برنز و جیک سولیوان، عمده حافظه تاریخی مربوط به توافق با ایران از دست برود. شرمن خود در مورد آینده مذاکرات گفته: «ما آخر این داستان را نمی‌دانیم». اما می‌افزاید وقتی خسته و درمانده از بن‌بست‌های مذاکرات به خانه می‌آید، شوهرش، بروس استوکز، خبرنگار باسابقه واشنگتن، «به من یادآوری می‌کند که این مذاکرات تاریخی هستند».

شکاف هسته‌ای

عراقچی: پیشنهاد مصاحبه و بازرسی از مراکز نظامی در تهران رد شد

شرق: وزیر امور خارجه ایران می‌گوید اگر طرف‌های مقابل در مذاکرات هسته‌ای به آنچه در لوزان بر سر آن توافق شده، احترام بگذارند و براساس احترام متقابل پیش‌نویس توافق‌نامه جامعی را که پایدار است با ایران تدوین کنند، آنگاه می‌توان در مهلت پیش‌بینی‌شده، هر کاری را انجام داد. ظریف در دیدار با همتای یونانی خود تاکید کرد «اگر افراد بر زیاده‌خواهی یا مذاکرات مجدد پافشاری کنند، آنگاه کار دشوار می‌شود». او در عین حال ابراز امیدواری کرد مقامات ایران و نمایندگان کشورهای ۱+۵ در مدت زمان مناسب به توافق برسند.

این سخنان پس از آن مطرح شد که عباس عراقچی، معاون وزیر امور خارجه گفته بود: «مذاکرات تا دهم تیرماه ادامه پیدا خواهد کرد و ممکن است حتی فراتر از آن هم برود. ما مقید به زمان نیستیم بلکه مقید به این مسئله هستیم که یک توافق خوب با جزئیاتی که مطلوب ماست حاصل شود، هرچند زمان زیادی طلب کند». اما جف راتکه، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا، اعلام کرد که ایالات‌متحده به‌دنبال تمدید مذاکرات هسته‌ای با ایران پس از مهلت ۱۰ تیرماه نیست. به گزارش رویترز، راتکه گفت: «ایالات‌متحده بر این باور است که قدرت‌های جهانی همراه با ایران می‌توانند در مهلت مقررشده به هدف خود برای رسیدن به یک توافق دست پیدا کنند». راتکه روز چهارشنبه همچنین خبر داد که قرار است وزیر خارجه ایالات‌متحده پیش از مهلت ۱۰ تیرماه با همتای ایرانی‌اش دیدار کند. محمدجواد ظریف در بدو ورود به فرودگاه ژنو، در مصاحبه با صداوسیما با بیان اینکه شنبه با جان کری، وزیر خارجه آمریکا، درباره مذاکرات هسته‌ای گفت‌وگو خواهم کرد، گفت: «روز پنجشنبه همکاران من در وین تا دیروقت با نمایندگان ۱+۵ و همین‌طور با طرف آمریکایی گفت‌وگو کرده‌اند». او در پاسخ به این سؤال که چرا طرف‌های مذاکره در بحث لغو هم‌زمان همه تحریم‌ها مسیر انحرافی را انتخاب کرده‌اند؟ گفت: «ما نکات و اصولی را که از ابتدا مطرح کرده‌ایم و در بیانیه لوزان هم به‌طور کاملا واضح بیان شده است، به آنها تأکید می‌کنیم». ظریف افزود: «اظهارنظرهایی که در این‌باره می‌شود، بیشتر برای مصرف داخلی است و نباید زیاد به آن توجه کرد».

واشنگتن اعلام کرده وزیران خارجه ایران و آمریکا در پایان هفته جاری در سوئیس دیدار خواهند کرد. ایران و کشورهای ۱+۵ (آمریکا، فرانسه، روسیه، چین، بریتانیا و آلمان) می‌خواهند تا ۹ تیر (اواخر ژوئن) درباره مسائل مورد اختلاف به توافق جامع برسند. یکی از مسائلی که در هفته‌های اخیر اختلاف درباره آن پررنگ شده بازرسی از مراکز نظامی ایران است. مقام‌های ایرانی تأکید دارند که اجازه چنین بازرسی‌هایی را نمی‌دهند.

مخالفت ایران با مصاحبه و بازدید از مراکز نظامی

سیدعباس عراقچی و مجید تخت‌روانچی، معاونان وزیر امور خارجه، صبح جمعه از وین به ژنو رفتند تا به محمدجواد ظریف برای مذاکره با هیأت آمریکایی بپیوندند. قرار است وزیر امور خارجه ایران روز شنبه با جان کری، همتای آمریکایی خود درباره روند مذاکرات برای نگارش متن توافق جامع و ترسیم مسیر آینده مذاکره کند. وزارت انرژی آمریکا اعلام کرده ارنست مونیز وزیر انرژی این کشور هم در مذاکرات ژنو حضور خواهد داشت. عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران درباره فهرست بازرسی و دسترسی به برخی افراد و مراکز ایرانی گفت: «این فهرست را مجموعه ۱+۵ به‌عنوان راه‌حلی برای حل موضوع «پی‌ام‌دی» به ما داده بود، «پی‌ام‌دی» موضوعی است که به گذشته مربوط می‌شود و یک‌سری سؤالاتی از گذشته وجود دارد که همچنان حل نشده و مبهم باقی مانده و برای حل آن راه‌حل‌های مختلفی تاکنون پیشنهاد شده است». عراقچی افزود: یک راه‌حل که طرف مقابل ما مطرح کرد این بود که فهرستی از افراد و مراکز مشخص شود و آژانس بتواند به آنها دسترسی مدیریت‌شده داشته باشد. دسترسی‌ای که اجازه کسب اطلاعاتی از محیط پیرامونی به بازرس داده نمی‌شود و در یک محدوده کاملا مشخص وظیفه‌اش را انجام می‌دهد، این ایده مطرح شده بود. این پیشنهاد در تهران موردموافقت واقع نشد، ما روی ایده‌های دیگر کار می‌کنیم و به طرف مقابل هم صریح گفته‌ایم.

معاون وزیر امور خارجه گفت: تأکید کردیم آنچه که مقام‌معظم‌رهبری بیان کردند در مورد عدم دسترسی به افراد برای مصاحبه و عدم بازرسی یا بازدید از مراکز نظامی، یک دستورالعمل بسیارجدی و قاطع برای ما است و به طرف‌های مقابل هم کاملا منتقل کردیم که این به هیچ‌وجه در دستور کار ما نیست. به گزارش ایسنا، او درعین‌حال گفت: راه‌حل‌های جایگزین دیگری که نگرانی‌های امنیتی و دغدغه‌های موجود را برطرف کند، مطرح است که در حال کار روی آنها هستیم. اگر به نتیجه برسیم آن را اجرا خواهیم کرد؛ در غیراین‌صورت مذاکرات را ادامه می‌دهیم تا به راه‌حلی مقبول برسیم. عراقچی درباره جدول زمانی هم‌زمانی رفع تحریم‌ها و اجرای تعهدات ایران نیز گفت: یکی از موارد اختلافی که هنوز به یک راه‌حل نهایی در مورد آن نرسیده‌ایم بحث هم‌زمانی فعالیت‌های دو طرف است که اگر ما به توافق برسیم طبعا اقداماتی را طرف مقابل ما درخصوص رفع و لغو تحریم‌ها باید انجام دهد و اقداماتی که ما باید انجام دهیم، مشخص می‌شود؛ اینکه این دو سری اقدام چگونه با هم هم‌زمان می‌شود یکی از مسائل اختلافی است.

فرانسه: با توافق بدون دسترسی به مراکز نظامی مخالفیم

لوران فابیوس، وزیر خارجه فرانسه، گفته است: کشورش بدون گنجاندن دسترسی بازرسان به همه تأسیسات ایران، ازجمله تأسیسات نظامی، در توافق هسته‌ای با ایران، آن را نخواهد پذیرفت. فابیوس در جمع نمایندگان پارلمان کشورش گفت: «فرانسه [توافق] را بدون اینکه روشن باشد در همه تأسیسات ایران، ازجمله مراکز نظامی، بازرسی ممکن است، نخواهد پذیرفت». او گفت فرانسه خواهان رسیدن به توافق است اما نه توافقی که به ایران اجازه می‌دهد بمب اتمی بسازد. این موضع فرانسه است، موضعی مستقل و صلح‌طلبانه. فرانسه یکی از اعضای دائم شورای امنیت است که حق وتو دارد. مطابق تفاهمی که طرفین کرده‌اند توافق نهایی هسته‌ای ایران در قالب یک قطع‌نامه شورای امنیت به تصویب می‌رسد و تحریم‌های شورای امنیت علیه ایران لغو می‌شود؛ این توافق بدون نظر مثبت فرانسه ممکن نیست.

لاوروف: نتیجه مذاکرات به ثبات منطقه کمک می‌کند

سرگئی لاوروف وزیر امور خارجه روسیه روز پنجشنبه و پس از دیدار با شیخ عبدالله بن زائد آل نهیان وزیر خارجه امارات متحده عربی در یک نشست مطبوعاتی گفت: ما دیدگاه‌هایمان را درباره برنامه‌های هسته‌ای ایران مطرح کردیم. مذاکرات در حال پایان‌یافتن است. او با یادآوری اینکه مذاکرات هسته‌ای میان ایران و ۱+۵ در آستانه دستیابی به نتیجه است، گفت: این روند به ثبات در منطقه خلیج‌فارس کمک خواهد کرد. به گزارش اسپوتنیک‌نیوز، او افزود: ما امیدواریم نتیجه مثبت از مذاکرات هسته‌ای، به تلاش ما برای افزایش همکاری‌ها در حوزه‌های امنیت و ثبات در خلیج‌فارس، کمک کند.

تأیید پایبندی ایران به توافق

شرق: آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تازه‌ترین گزارش خود در مورد برنامه هسته‌ای ایران را منتشر کرد. در گزارش روز گذشته آژانس تقریبا نکته جدیدی مطرح نشد و اثری از ادعای آسوشیتدپرس در آن دیده نمی‌شود. یوکیا آمانو، مدیرکل آژانس، در این گزارش بار دیگر اعلام کرده است که تهران باید دسترسی‌های لازم و اطلاعات مربوط به سایت نظامی پارچین را در اختیار این نهاد قرار دهد. دیده‌بان هسته‌ای سازمان‌ملل، پایبندی کامل ایران به توافق موقت موسوم به برنامه اقدام مشترک ژنو را تأیید و اعلام کرده است که تهران از ۲۰ ژانویه سال ۲۰۱۴ به‌بعد، غنی‌سازی بالاتر از پنج‌درصد نداشته است. در گزارشی که در اختیار اعضای شورای حکام قرار گرفته، همچنین اعلام شده که ایران اطلاعاتی را درباره یکی از دو موضوع باقی‌مانده در بحث ابعاد احتمالی نظامی در اختیار آژانس قرار داده است. در بخشی از این گزارش آمده است: «(ایران) برخی اطلاعات مربوط به یکی از این دو موضوع باقی‌مانده را (با آژانس) به اشتراک گذاشته است. آژانس و ایران توافق کردند که به مذاکره بر سر این اقدامات عملی ادامه داده و در آینده نزدیک دیدار کنند». آمانو در گزارش خود گفته است که این نهاد به مذاکره با ایران و همچنین دیدار با نمایندگان این کشور به منظور حل مسائل باقی‌مانده، ادامه می‌دهد. آمانو در گزارش جدید خود بار دیگر مدعی شد اگرچه آژانس به راستی‌آزمایی عدم انحراف در مواد هسته‌ای اعلام‌شده در تأسیسات هسته‌ای ایران و مراکز خارج از تأسیسات هسته‌ای ایران طبق موافقت‌نامه پادمانی آژانس ادامه می‌دهد، اما هنوز در موضعی نیست که بتواند درباره نبود مواد و فعالیت‌های هسته‌ای اعلام‌نشده در ایران اطمینان دهد. در همین حال رضا نجفی، نماینده دائم ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، گزارش جدید آمانو را حاوی هیچ مطلب جدیدی ندانست و گفت: «تکرار اتهامات قبلی درباره «پی‌ام‌دی» تنها نشان از بی‌خاصیت‌شدن این بخش از گزارش آژانس دارد». او اضافه کرد: «تنها نکات جدید گزارش، ملاقات مدیرکل آژانس با وزیر امورخارجه در نیویورک و سپس ملاقات با معاون ایشان در وین است که عمدتا به همکاری‌های ایران و آژانس و نحوه پیشبرد مسائل اختصاص داشت».

کوتاه دیپلماسی

مخالفت یونان با تحریم ایران

● **ایسنا:** وزیر امور خارجه کشورمان در ادامه سفر به یونان با الکسیس سیپراس، نخست‌وزیر یونان دیدار و گفت‌وگو کرد. محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه کشورمان در این دیدار با اشاره به ظرفیت‌های متنوع موجود در دو کشور گفت: تهران هیچ محدودیتی برای گسترش روابط با یونان ندارد و از توسعه روابط در حوزه‌های مختلف، همکاری‌های تجاری و بانکی، علمی و فرهنگی استقبال می‌کند. در این دیدار نخست‌وزیر یونان گفت: «حل و فصل موضوع هسته‌ای ایران برای همه کشورها مفید و موجب توسعه و ثبات بیشتر منطقه‌ای می‌شود. تحریم‌ها علیه ایران را غیرمنصفانه می‌دانیم و نباید فرصت‌های همکاری را در زمینه‌های مورد علاقه طرفین از دست دهیم».

وزیر انرژی آمریکا به مذاکرات می‌پیوندد

● **ایرنا:** وزارت انرژی آمریکا اعلام کرد: ارنست مونیز، وزیر انرژی به مذاکرات هسته‌ای ایران و آمریکا در ژنو می‌پیوندد. وزارت انرژی آمریکا روز پنجشنبه با انتشار اطلاعیه‌ای تأیید کرد ارنست مونیز، وزیر انرژی آمریکا قرار است روز شنبه به مذاکرات هسته‌ای جان کری، وزیر امور خارجه با مقامات ایرانی در ژنو بپیوندد. مونیز که قرار است برای سفری یک روزه به ژنو برود پیش از این نیز در مذاکرات هسته‌ای میان ایران و گروه ۱+۵ شرکت کرده بود. جان کری و محمدجواد ظریف، وزرای امور خارجه آمریکا و ایران قرار است، بار دیگر در چارچوب مذاکرات هسته‌ای، امروز در ژنو دیدار و گفت‌وگو کنند.

تکذیب ادعای منافقین

● **ایسنا:** خبرگزاری رویترز گزارش داد: سفارت ایران در فرانسه ادعای گروهک منافقین مبنی بر بازدید کارشناسان هسته‌ای کره‌شمالی از یک سایت نظامی در ایران را تکذیب کرد. خبرگزاری رویترز در گزارشی به نقل از سایت واحد مرکزی خبر، نوشت: یک دیپلمات ایرانی در سفارت تهران در پاریس گفت که این گزارش‌های ساختگی، همزمان که ما به مراحل پایانی از مذاکرات هسته‌ای نزدیک می‌شویم و شانس دستیابی به توافق نهایی بالاست، منتشر می‌شود.